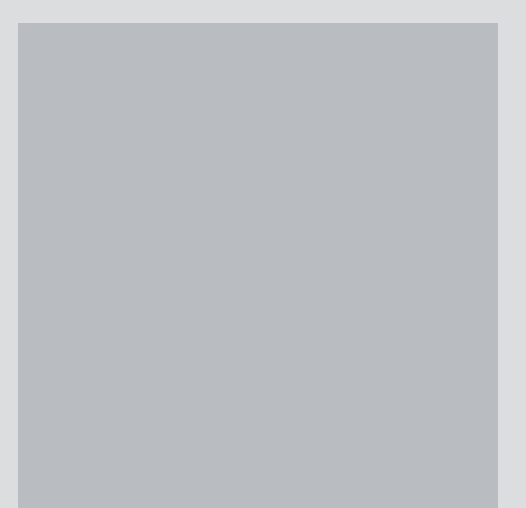
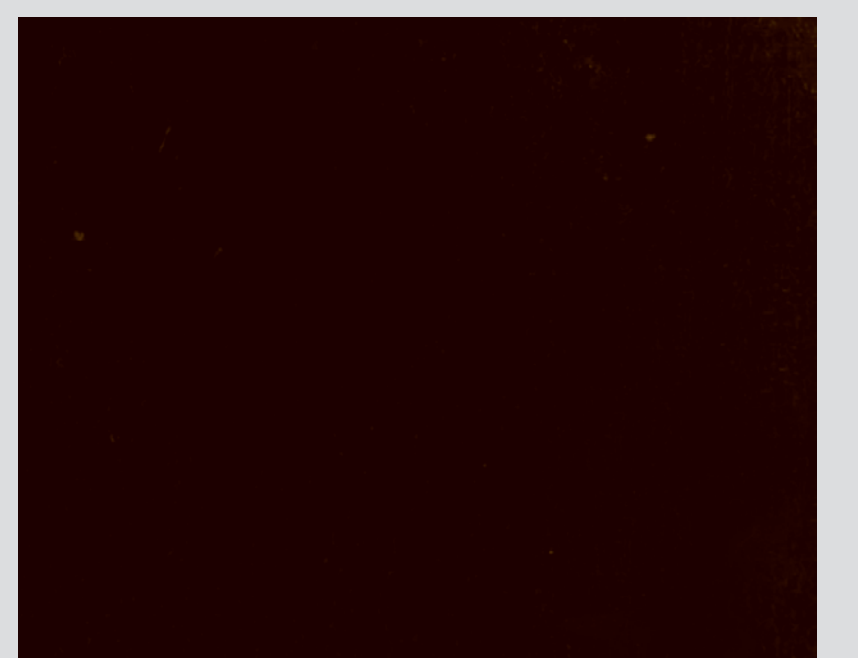
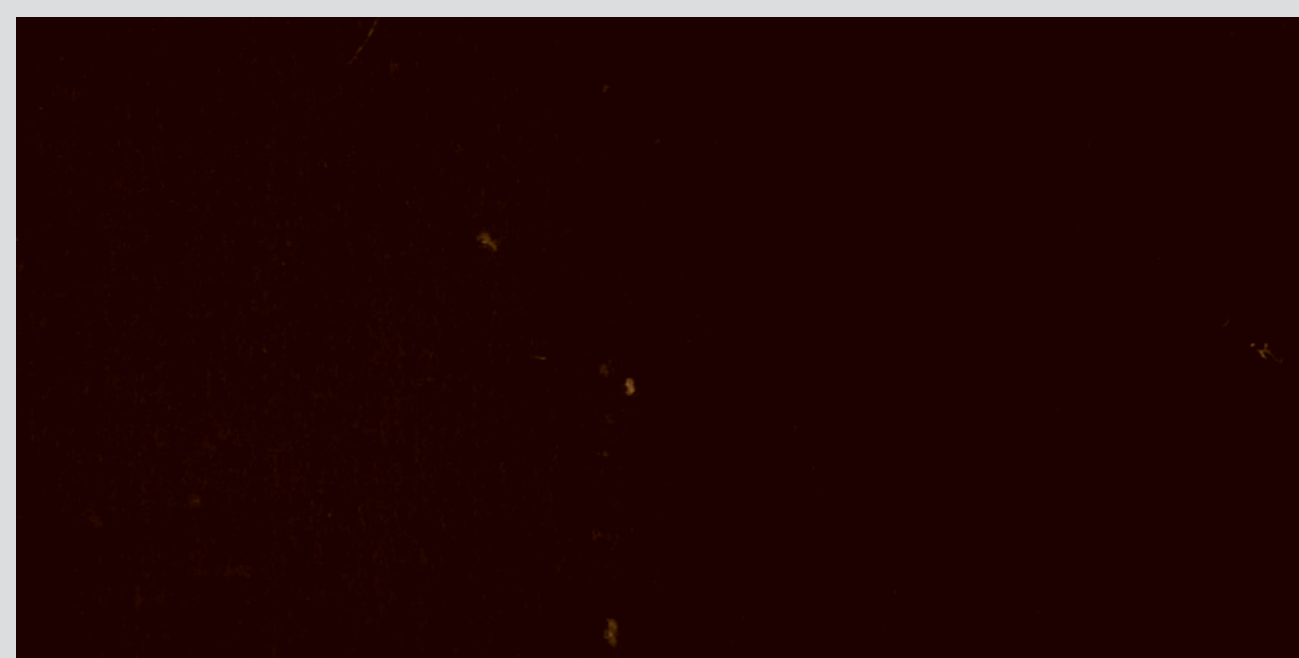

Ignacy Paderewski

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

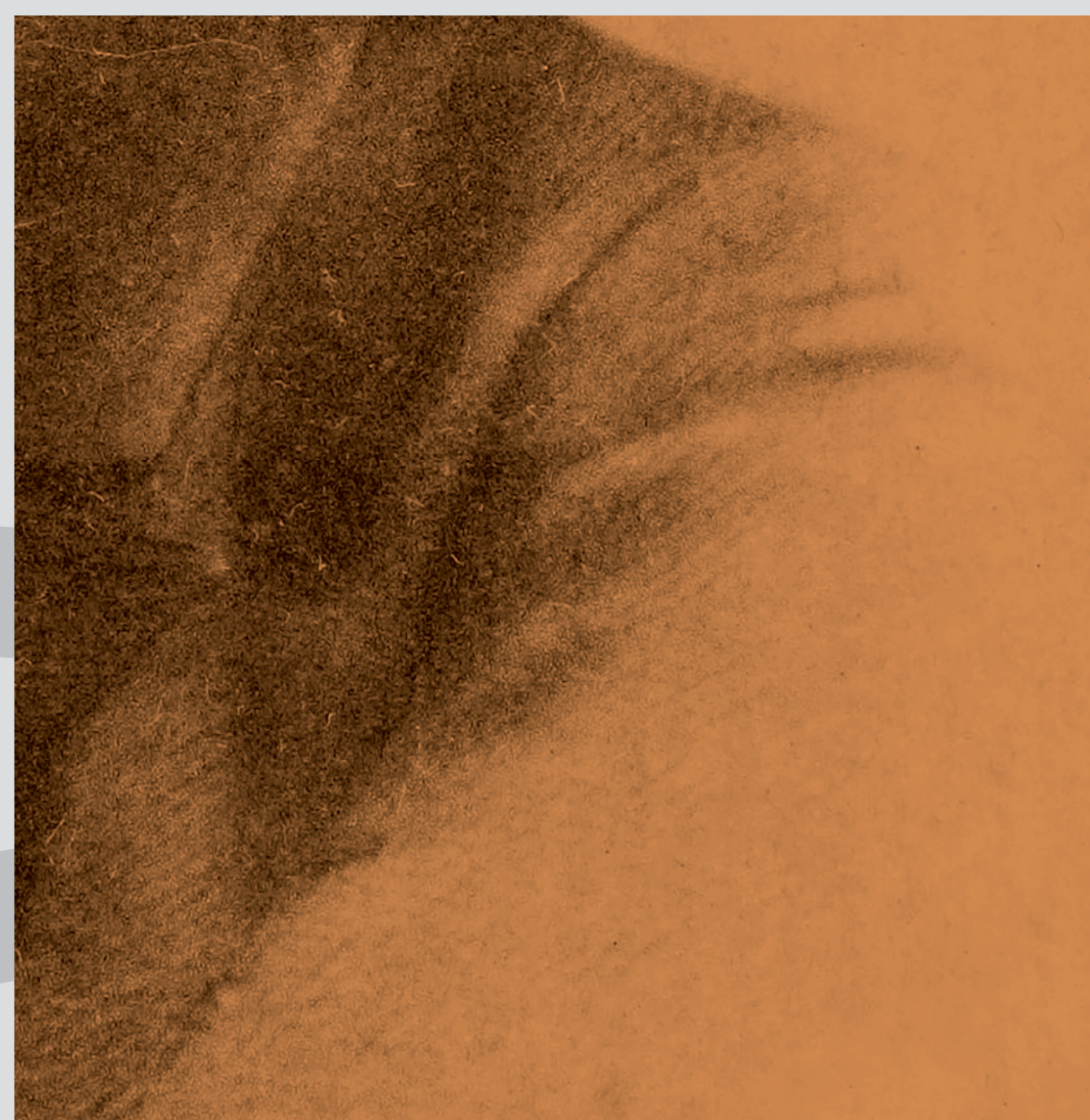
BE BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE

1860

„Orleń szlacheckiego rodu”

Ignacy Jan Paderewski – przyszły wirtuoz, kompozytor, pedagog i polityk, przyszedł na świat 6 listopada 1860 r. we wsi Kuryłówka na Podolu. Jego rodzina wywodziła się z drobnej szlachty herbu Jelita, osiadłej wcześniej na Podlasiu. Ojciec Jan, zaangażowany w pomoc Powstańcom Styczniowym, był zarządcą majątków ziemskich rodzin magnackich, natomiast matka - Poliksena zmarła kilka miesięcy po narodzinach syna, osierocając Ignacego i jego starszą siostrę Antoninę.

← Ignacy Jan Paderewski
POLONA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1872

Szlifowanie talentu

Od młodości Paderewski przejawiał ogromny talent muzyczny. W celu rozwoju zdolności i zapewnienia synowi odpowiedniego wykształcenia muzycznego, ojciec wysłał go w 1872 r. do Warszawy. Pobierał tam nauki w Instytucie Muzycznym, który ukończył z doskonałymi wynikami w 1879 r. Następnie wyjechał za granicę, studiując w Berlinie u prof. Fryderyka Kiela i w Wiedniu u prof. Teodora Leszetyckiego. I to Wiedeń był miejscem początku jego muzycznej kariery.

→ Ignacy Jan Paderewski w roku ukończenia warszawskiego konserwatorium, 1879 r.

📷 POLONA

[H. Opieński, *Ignacy Jan Paderewski, Warszawa-Kraków 1928*]

Po otrzymaniu dyplomu Paderewski był przez ponad rok nauczycielem w Instytucie Muzycznym.

→ Orkiestra Instytutu Muzycznego w Warszawie.

Na zdjęciu widoczni m.in. dyrektor i założyciel Instytutu Apolinary Kątski (pierwszy rząd, 6. z lewej) oraz Ignacy Jan Paderewski (oznaczony kółkiem).

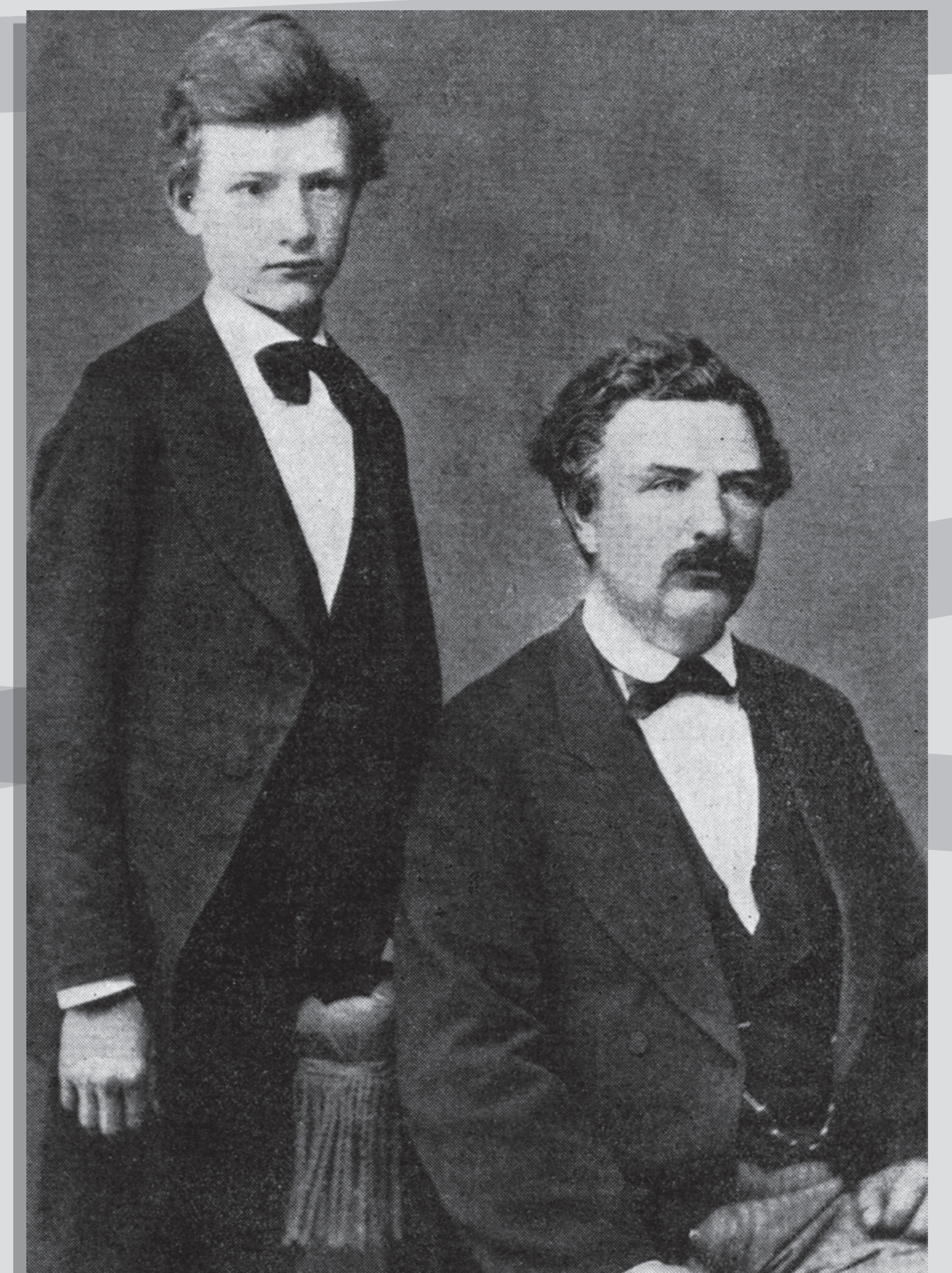
W orkiestrze Paderewski grał na puzonie. Fotografia z lat 1872-1878.

📷 NAC

→ Nastoletni Ignacy z ojcem.

📷 AAN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1887

Z Wiednia w świat

← Menuet G -Dur, skomponowany przez Paderewskiego w 1886 r. Słynny Menuet był dużym osiągnięciem kompozytorskim Paderewskiego. Zapewnił mu uznanie w oczach m.in. jego wiedeńskiego nauczyciela i protektora Teodora Leszetyckiego.

📍 POLONA

Wiedeńskim debiutem Paderewskiego był występ podczas dobroczynnego koncertu śpiewaczki operowej Pauliny Lucci, po którym obwołano go artystą genialnym (1887 r.)

W następstwie tego sukcesu otrzymał atrakcyjne propozycje koncertowania – w Paryżu, Brukseli, Londynie...Wszędzie zyskał ogromne uznanie, a dowodem rosnącego prestiżu młodego pianisty był koncert w Windsorze dla królowej Wiktorii (1891 r.)

← Królowa brytyjska Wiktorja wraz z córką księżniczką Ludwiką Karoliną na londyńskim koncercie Paderewskiego.

📍 POLONA

[Józef Orłowski, *Ignacy Jan Paderewski i odbudowa Polski*, t. 1, Chicago 1939]

← Portret Ignacego Jana Paderewskiego autorstwa angielskiego malarza i grafika Edwarda Burne-Jonesa z 1892 r.

„Archanioł w aureoli złotych włosów” – tak opisał Paderewskiego Burne-Jones widząc go po raz pierwszy na ulicach Londynu.

📍 Cyfrowe Muzeum Narodowe w Warszawie /domena publiczna

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

1891

„Podbój” Ameryki

Echa europejskiego rozgłosu o Paderewskim szybko dotarły do Stanów Zjednoczonych Ameryki. W listopadzie 1891 r. artysta wyruszył na pierwsze tournée po tym kraju, które okazało się wielkim sukcesem artystycznym i finansowym. Koncertował m.in. w Nowym Jorku, Filadelfii, Bostonie czy Chicago. Będąc pod wielkim urokiem Ameryki, Paderewski kilkakrotnie wracał tam z objazdowymi trasami koncertowymi, które przyniosły mu sławę i pokaźny majątek.

→ Portret Ignacego Jana Paderewskiego będący symbolem kampanii reklamowej podczas amerykańskiego tournée w 1893 r.

→ Rysunek zatytułowany *The Sun do move* (Słońce się rusza!) opublikowany w „The Bulletin” 10 lutego 1896 r. ilustrujący zachwyt, jaki Ignacy Jan Paderewski wzbudził u żeńskiej części widowni w San Francisco.

Motyw uwielbienia ze strony kobiet oraz bujna fryzura artysty to częste motywy satyrycznych rysunków zamieszczanych w prasie.

↑ Rodzina Steinway'ów, założycieli i właścicieli słynnej firmy fortepianowej „Steinway & Co.” Firma Steinway zorganizowała pierwsze tournée Paderewskiego w USA. Na fortepianach tej firmy grał on praktycznie przez cały czas swojej kariery.

 POLONA [Józef Orłowski, *Ignacy Jan Paderewski i odbudowa Polski*, t. 1, Chicago 1939]

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Ambasador polskich spraw

Swoją międzynarodową renomę Paderewski wykorzystywał do przypomnienia światu o Polsce i Polakach. Przy każdej nadającej się okazji mówił o chwalebnej przeszłości swojego narodu oraz jego obecnej tragicznej sytuacji. Wiele politycznych znajomości (m.in. z Arthurem Balfour'em prominentnym politykiem brytyjskim, czy Eduardem House'em, późniejszym sekretarzem prezydenta USA Thomasa Wilsona), zawartych podczas tras koncertowych wpłynęło na wypromowanie polskich spraw w najważniejszych gabinetach politycznych świata.

→ Ignacy Jan Paderewski wraz z Eduardem House'em (1858-1938), doradcą prezydenta USA T.W. Wilsona w latach 1913-1919.

📍 POLONA

[Józef Orłowski, *Ignacy Jan Paderewski i odbudowa Polski*, t.2, Chicago 1940]

← Ignacy Jan Paderewski wraz z żoną Heleną i przyjacielem Alfredem Harmsworth'em (1865-1922) właścicielem i wydawcą wielu pism codziennych w Wlk. Brytanii m.in. „The Times” czy „The Daily Mail”. Przyjaźń z prasowym potentatem skutkowałą przychylnymi polskiej sprawie artykułami w angielskich gazetach.

📍 POLONA [Józef Orłowski, *Ignacy Jan Paderewski i odbudowa Polski*, t.1, Chicago 1939]

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1899

Życiowa stabilizacja

← Ignacy Jan Paderewski z żoną Heleną Górską z baronów Rosenów.
 📍 AAN

W 1899 r. Paderewski zawarł związek małżeński z Heleną Górską, która wcześniej przez kilka lat opiekowała się jego chorującym na Heinego-Medina synem z pierwszego małżeństwa Alfredem (pierwsza żona Antonina Korsak zmarła kilka miesięcy po narodzinach syna). W tym samym roku Paderewski zakupił kilkuhektarowy majątek Riond Bosson niedaleko Morges w Szwajcarii, wiodąc od tego czasu domatorski tryb życia. Szwajcarska posiadłość była miejscem odpoczynku, ale i wielu politycznych spotkań.

↑ Willa państwa Paderewskich w Riond Bosson.
 📍 POLONA

← Alfred Paderewski (1880-1901). Ciężko chory syn artysty zmarł w marcu 1901 r. w wieku 21 lat.
 📍 AAN

RIOND-BOSSON Villa Paderewski, MORGES.

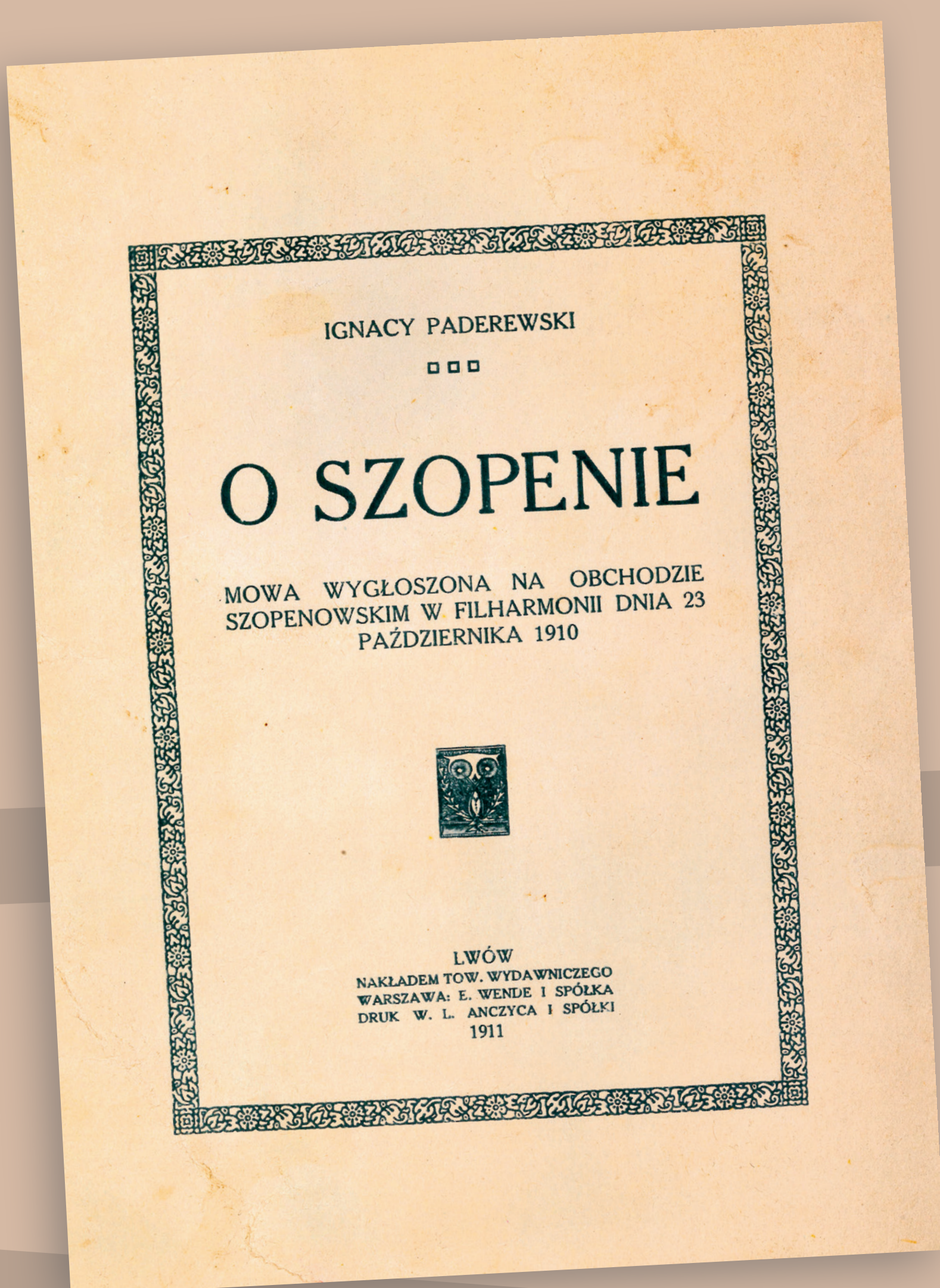

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

1910

Polityczne pierwsze kroki

Początki politycznej kariery Paderewskiego związane są z dwoma wydarzeniami mającymi miejsce w 1910 r. W lipcu z inicjatywy Paderewskiego odsłonięty został w Krakowie pomnik upamiętniający 500. rocznicę bitwy pod Grunwaldem, a w październiku we lwowskiej filharmonii wygłosił przemowę z okazji setnej rocznicy urodzin Fryderyka Chopina. Udział w obu uroczystościach przysporzył mu popularności i wykreował na męża opatrznościowego oraz duchowego przywódcę Narodu.

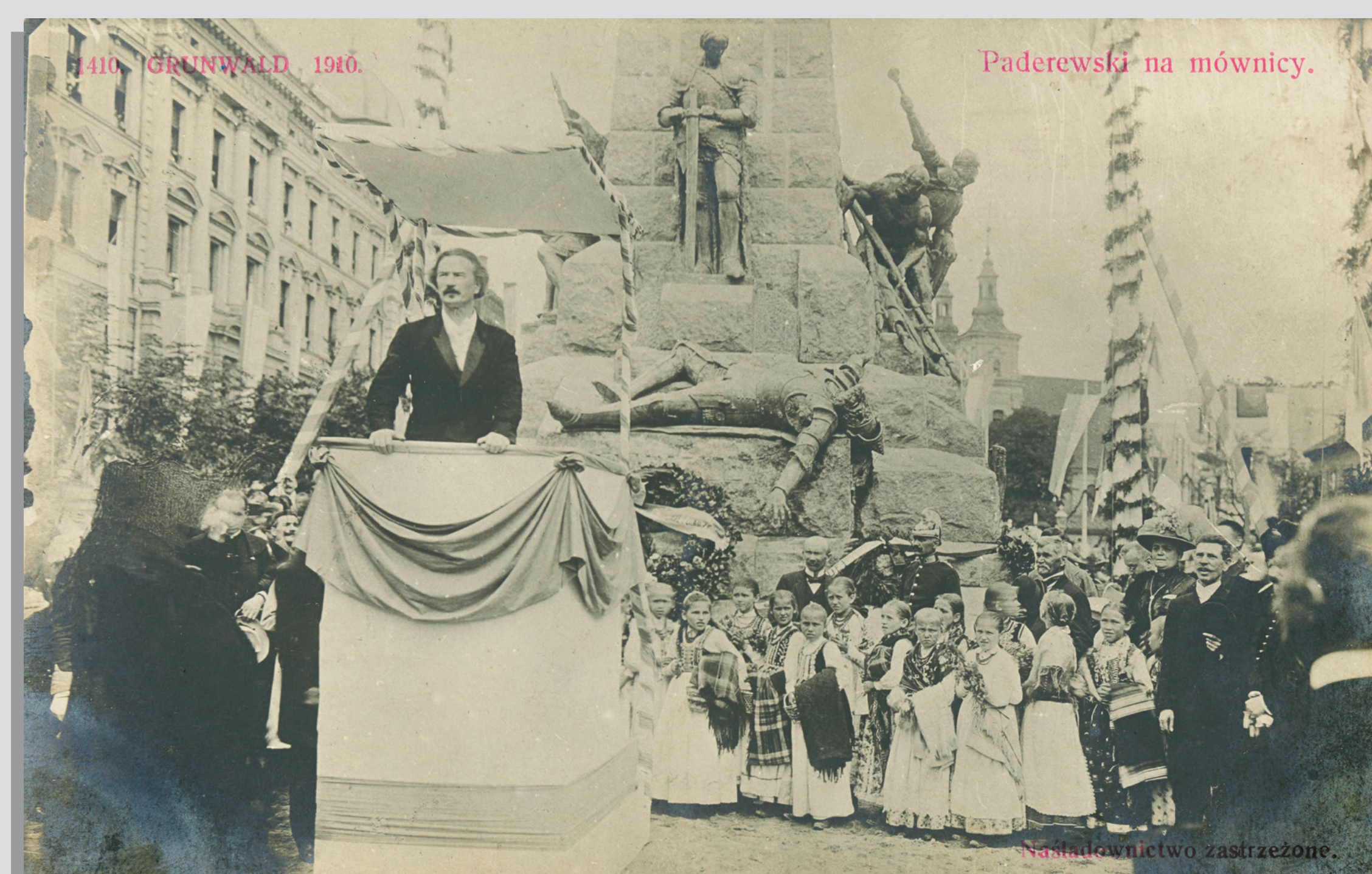

↑ Opublikowana w 1911 r. mowa wygłoszona przez Paderewskiego we Lwowie podczas uroczystości upamiętniających setną rocznicę urodzin Fryderyka Chopina.

📌 POLONA

→ Ignacy Jan Paderewski przemawiający podczas odsłonięcia Pomnika Grunwaldzkiego, Kraków 15 lipca 1910 r.

📌 POLONA

↑ Komitet budowy Pomnika Grunwaldzkiego.

📌 POLONA

Paderewski już w 1908 r. powierzył pracę nad wykonaniem pomnika młodemu rzeźbiarzowi Antoniemu Wiwulskiemu (na zdjęciu po lewej od Paderewskiego).

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**[...] uczą nas szacunku dla obcych i pogardy dla swoich, każą nam miłować wszystkich, choćby ludożerców, a nienawidzić ojców
[...] Chcą nas zupełnie wyzuć z naszego instynktu, cały dorobek i dobytek oddać na pastwę nieokreślonej przyszłości**

(fragment z przemówienia Paderewskiego z 23 października 1910 r. wygłoszonego w sali Filharmonii Lwowskiej podczas I Zjazdu Muzyków Polskich z okazji setnej rocznicy urodzin Fryderyka Chopina)

↑ Ignacy Jan Paderewski
📺 POLONA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wielka Wojna

W czasie I wojny światowej Paderewski mocno zaangażował się w kwestie dotyczące Polski i Polaków. Był współorganizatorem powołanego w Szwajcarii Komitetu Generalnego Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce, a także twórcą jego przedstawicielstw we Francji, Wielkiej Brytanii i USA. Przebywając przez większą część wojny w Ameryce w znaczący sposób wpłynął na przyjazne wobec Polski stanowisko prezydenta Wilsona, czego efektem będzie dotyczący odbudowy Polski 13. punkt z prezydenckiego orędzia do senatu z 22 stycznia 1917 r.

← Moment podpisania aktu utworzenia w USA „Polish Victims Relief Fund” (Fundacja Pomocy Polskim Ofiarom Wojny), 1915 r.

📖 POLONA [Józef Orłowski, *Ignacy Jana Paderewski i odbudowa Polski*, t.1, Chicago 1939]

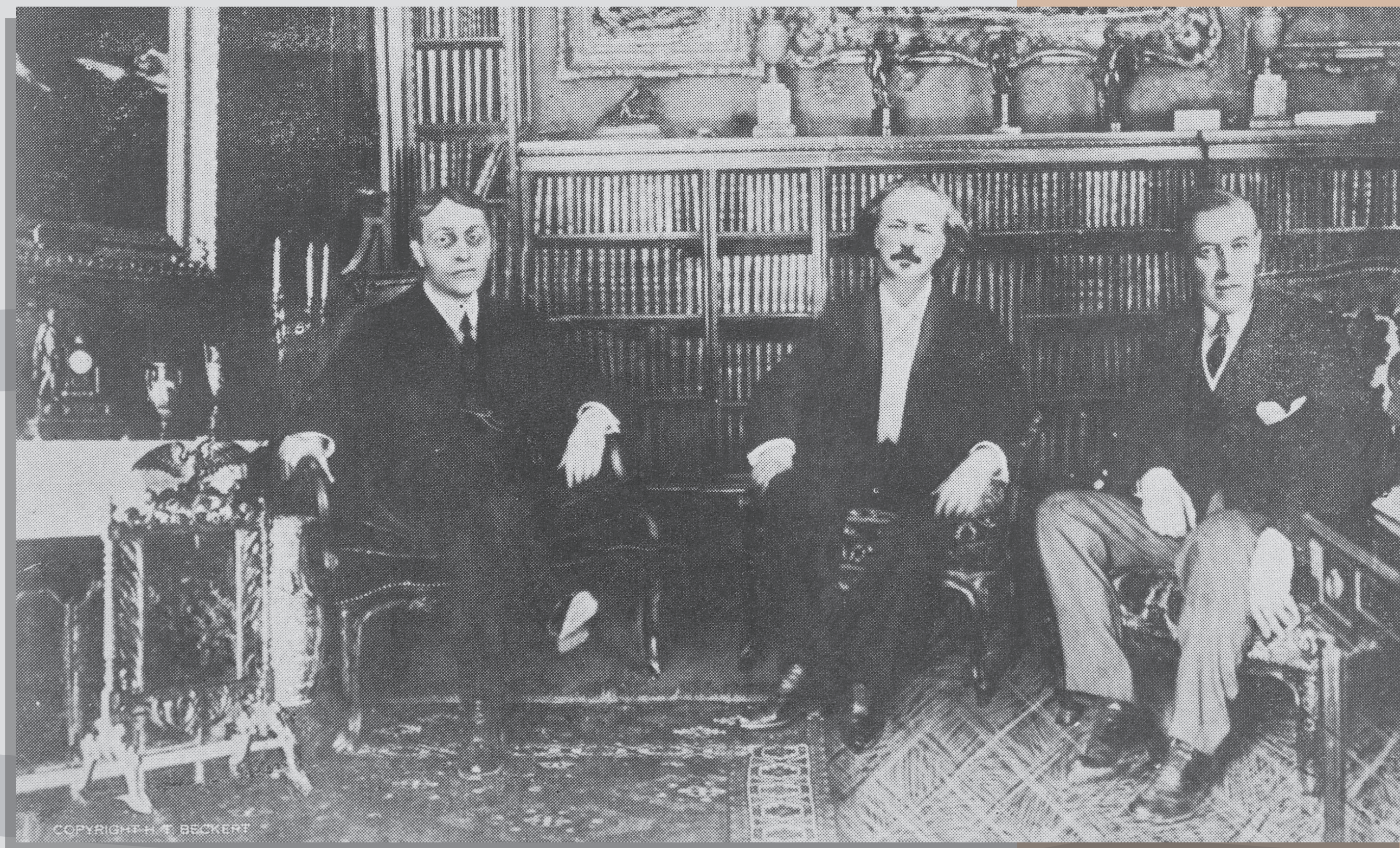
Amerykańska filia szwajcarskiego Komitetu zajmowała się nie tylko organizowaniem materialnej pomocy dla Polaków z kraju, ale także działała na rzecz wspierania Armii Polskiej tworzonej u boku państw Ententy.

↑ Ignacy Jan Paderewski przemawiający do Polaków przed pomnikiem Tadeusza Kościuszki w Chicago, 1915 r.

📖 POLONA [Henryk Opieński, *Ignacy Jan Paderewski*, Warszawa-Kraków 1928]

Przebywając podczas wojny w USA Paderewski wygłosił ponad 300 przemówień na rzecz wsparcia sprawy polskiej.

↑ Ignacy Jan Paderewski podczas spotkania z prezydentem USA Thomasem Wilsonem i sekretarzem wojny Newtonem D. Bakerem, 1917 r.

📖 POLONA [Józef Orłowski, *Ignacy Jan Paderewski i odbudowa Polski*, t.1, Chicago 1939]

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1919

Prezydent ministrów

Z końcem listopada 1918 r. Paderewski wyruszył w podróż powrotną do Europy z misją utworzenia rządu polskiego o jak najszerzej platformie politycznej. Po dotarciu do Warszawy objął 16 stycznia 1919 r. stanowisko premiera i ministra spraw zagranicznych, które piastował do 9 grudnia 1919 r. Największe osiągnięcia jego premierostwa to m.in. złagodzenie napięć społecznych poprzez zapewnienie alianckiej pomocy materialnej i żywnościowej, czy skuteczna działalność polskiej delegacji na konferencji pokojowej w Paryżu.

↓ Wjazd Paderewskiego do Poznania 26 grudnia 1918 r.
 POLONA (reprodukcja pocztówki akwarelowej Leona Prauzińskiego)
 W drodze do Warszawy Paderewski zatrzymał się w Poznaniu, gdzie był świadkiem wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

↑ Przepustka Ignacego Jana Paderewskiego uprawniająca do wejścia na uroczystość podpisania traktatu wersalskiego 28 czerwca 1919 r.

POLONA

Z polskiej strony traktat został podpisany przez premiera I. J. Paderewskiego i Romana Dmowskiego.

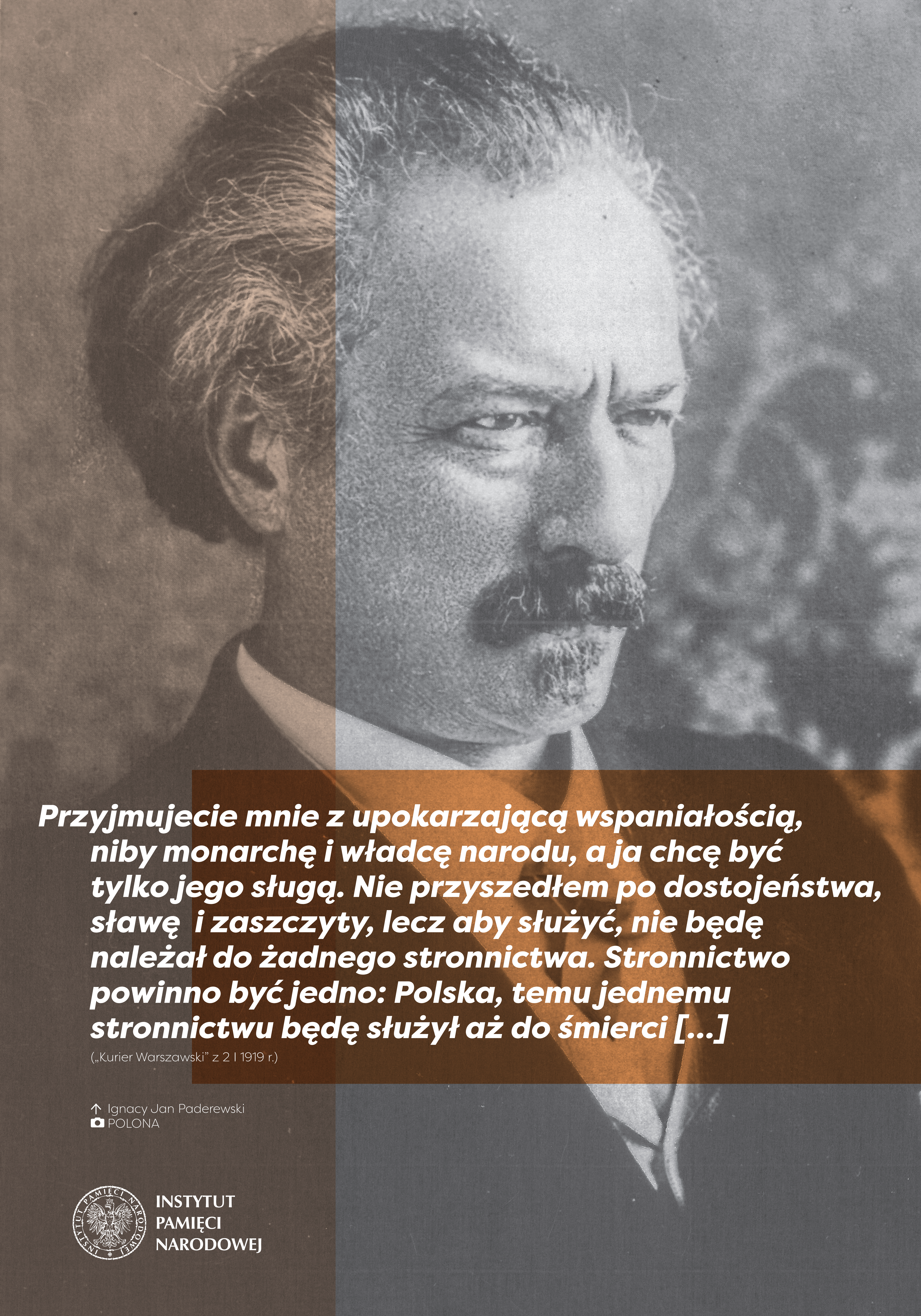

↑ Premier I. J. Paderewski wraz z Naczelnikiem Państwa Józefem Piłsudskim po uroczystym nabożeństwie w katedrze św. Jana w Warszawie w dniu inauguracji Sejmu Ustawodawczego, 9 lutego 1919 r.

POLONA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

A composite portrait of Ignacy Jan Paderewski. The left side shows a color photograph of his head and shoulders, while the right side is a black and white close-up of his face, showing his eyes and a prominent mustache. A dark brown semi-transparent box is overlaid on the bottom left, containing white text.

**Przyjmujecie mnie z upokarzającą wspaniałością,
niby monarchę i władcę narodu, a ja chcę być
tylko jego sługą. Nie przyszedłem po dostojęstwa,
sławę i zaszczyty, lecz aby służyć, nie będę
należał do żadnego stronnictwa. Stronnictwo
powinno być jedno: Polska, temu jednemu
stronnictwu będę służył aż do śmierci [...]**

(„Kurier Warszawski” z 2 I 1919 r.)

↑ Ignacy Jan Paderewski
POLONA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Powrót na estradę

← Ignacy Jan Paderewski po charytatywnym koncercie dla amerykańskich inwalidów wojennych, składa wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza, Waszyngton 1926 r.

📍 NAC

↑ Jedna ze scen słynnego filmu *Moonlight* Sonata Lothara Mendesa z 1937 r., w którym Paderewski zagrał samego siebie.

📍 NAC

Ostatecznie w 1921 r. Paderewski zakończył działalność polityczną i wrócił do koncertowania. Pierwsze powojenne tournée (USA, Wlk. Brytania, Francja) z lat 1922-1923 r. przyniosło mu kolejny finansowy sukces. Koncertował z powodzeniem przez praktycznie cały okres międzywojenny, a zarobione pieniądze niejednokrotnie przeznaczał na cele charytatywne, m.in. wspierając inwalidów wojennych, kombatanów czy ubogich muzyków.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Front Morges

Pomimo stałego pobytu za granicą zawsze interesował się sytuacją w kraju. Po zamachu majowym stanął w opozycji wobec rządu polskiego krytykując środki użyte do przejęcia władzy i postępowanie rządzących względem przeciwników politycznych. Od 1936 r. patronował tzw. Frontowi Morges, antysanacyjnemu blokowi opozycyjnemu powołanemu w jego szwajcarskiej posiadłości m.in. z inicjatywy gen. Władysława Sikorskiego. Celem tego porozumienia było stworzenie własnego zaplecza politycznego, co zrealizowano w 1937 r. powołując Stronnictwo Pracy.

→ gen. Władysław Sikorski (1881-1943)

📌 NAC

Sikorski na długo przed powstaniem Frontu Morges namawiał Paderewskiego do patronowania antysanacyjnemu politycznym inicjatywom, ale Paderewski przez wzgląd na szacunek do marszałka Piłsudskiego odrzucał te propozycje.

CLASS OF SERVICE DESIRED		CHECK	
TELEGRAM	FULL RATE	ACCTG INFMN.	TIME FILED
DAY LETTER	DEFERRED		
NIGHT MESSAGE	NIGHT LETTER		
NIGHT LETTER	SHIP RADIOGRAM		

WESTERN UNION

NEW YORK 29th May 1939

To: MINISTER SPRAWIEDLIWOSCI

Place: WARSZAWA (POLAND) JAKO ŚRODKA ZAPORĘGAWCZEGO

ZASTOSOWANIE W POLSCE WIEZIENIA KRYKANTEGO DO OSOBY WOJCIECHA KORFANTEGO WYRYWA MI Z GŁĘBI SUMIENIA OKRZYK ZGROZY I PROPESTU STOP WLEKOPOMIĘCH ZASŁUG JEGO DLA OJCZYZNY NIE WYMAZE Z HISTORII I NIE ROZTRWA SĄDOWA ANI NAWET SZŁUJĄCY WYROK STOP BOHATERSTWU TEGO I ENERGII POLSKA W DZIEŁ HIEROZ ZAŁOŻYŁA SIĘ JAKO ŚWIADK JEGO HELNEJ POSWIGIENIA WIAŁANOSCI CHYLAĆ GŁOŁ RAZEM Z WIELKĄ CZĘŚCIĄ NASZEGO NARODU PRZED TYM CZEGO DOKONAŁ REZCE HONOREM SWYM I CAŁYM MAJĄTKIEM ZE WOJCIECH KORFANTE STAWI SIĘ NA ROZPRAWIE SĄDOWA W KAZDEJ OKHILI GY RZECZ-OSPOLETA TEGO OD NIEGO ZAŻADA

PADEREWSKI

SENDER'S PERMANENT ADDRESS:

PULLMAN EMPLOYEE'S RECEIPT for Western Union Telegram

Amount received \$ _____ to pay for Telegram destined _____ Filed at _____ Date _____ 19 _____

PASSENGER'S RECEIPT for Western Union Telegram

Amount received \$ _____ to pay for Telegram destined _____ Filed at _____ Date _____ 19 _____

↑ Telegram Ignacego Jana Paderewskiego do ministra sprawiedliwości w sprawie uwięzienia Wojciecha Korfantego, 7 maja 1939 r.

📌 AAN

↑ Uroczystość odsłonięcia pomnika prezydenta USA Thomasa W. Wilsona w Poznaniu, 4 lipca 1931 r.

📌 NAC

Nieobecność na uroczystości Paderewskiego – fundatora pomnika – była symboliczną manifestacją jego stosunku do rządów sanacji w Polsce.

II wojna światowa

← Ignacy Jan Paderewski przemawia na inauguracyjnym posiedzeniu Rady Narodowej RP w Paryżu, styczeń 1940 r.
📌 AAN

Zaraz po wybuchu II wojny światowej aktywność Paderewskiego koncentrowała się na redagowaniu listów i odezw do znanych osobistości całego świata z apelem o potępienie Niemiec i wstawienie się za Polską. W grudniu 1939 r. został przewodniczącym Rady Narodowej RP, organu pełniącego rolę polskiego parlamentu na obczyźnie. Swym autorytetem próbował budować harmonię i zgodę we władzach emigracyjnych. Europę opuścił we wrześniu 1940 r. i udał się do USA, gdzie zmarł 29 VI 1941 r. Został pochowany z honorami na cmentarzu w Arlington nieopodal Waszyngtonu.

↑ Orszak pogrzebowy na 5 Alei w Nowym Jorku, 3 lipca 1941 r.
📌 Archiwum Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, Nowy Jork
Po obu stronach lawety z trumną Ignacego Jana Paderewskiego asysta honorowa weteranów z „Błękitnej” Armii.

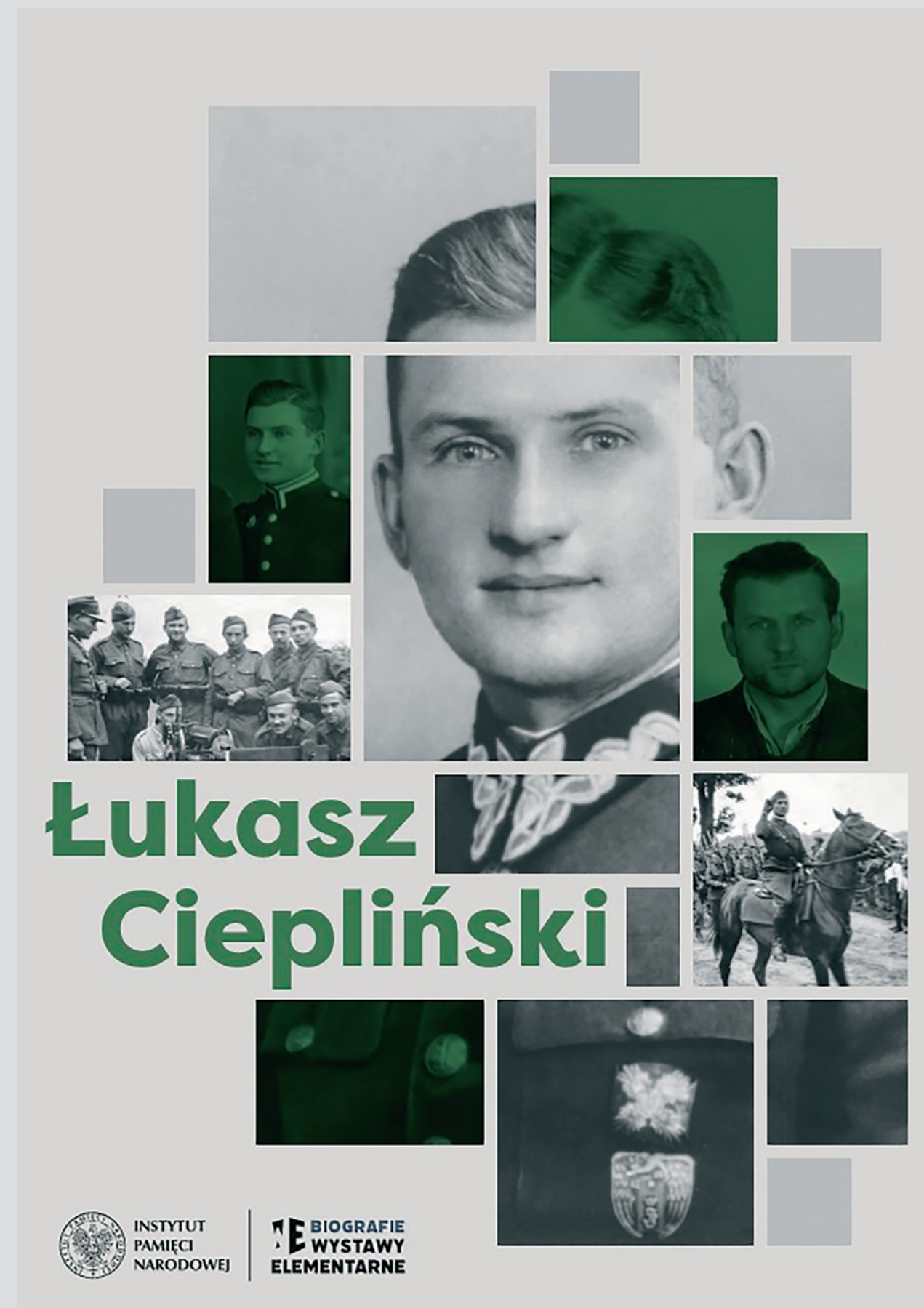

↑ Informacja z dziennika „Rzeczpospolita” o sprowadzeniu prochów Ignacego Jana Paderewskiego do Warszawy, 29 czerwca 1992 r.
📌 AAN
Prochy Paderewskiego zostały złożone w krypcie archikatedry św. Jana w Warszawie.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na
www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autor Wystawy: Marcin Podemski

Recenzja: dr Piotr Grzelczak

koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

skład: Marcin Kucewicz

Fotografie i dokumenty ze zbiorów: Archiwum Akt Nowych,
Archiwum Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce (Nowy Jork),
Cyfrowego Muzeum Narodowego w Warszawie, Narodowego Archiwum
Cyfrowego, POLONY.

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**